

indenfor de enkelte rigsdagsgrupper og havde navnlig vist sig i forholdet mellem rigsdagens to ting, „hvor landstingets autoritet systematisk er blevet undergravet“. Under behandlingen i forrige samling af forslagene til den såkaldte femtekolonnelov og til aktieselskabsloven havde man således ikke kunnet frigøre sig for indtrykket af, at et flertal af landstingets medlemmer stemte på en anden måde, end de ønskede, hvad der efter forlydende skyldtes, at „kræfter udenfor denne sal ganske simpelt gav ordre til, at forslagene skulle vedtages her i folketingets affattelse“. Den slags episoder viste klart, at „i vore dages Danmark er der kun en snublende kort afstand mellem demokratiet og oligarkiet, fåmandsvældet, der skyder meget kraftige spirer i den politiske førerdisciplin“. Dertil kom, at de vekslende regeringer havde bidraget til at svække landstingets autoritet ved systematisk at holde tinget på smalkost. Tiden var derfor nu inde til enten at fjerne landstinget eller omdanne det på en sådan måde, at „der kommer en anden ånd i huset“. Det foreliggende forslag betød ved sin *overgang til etkammersystemet* „et pantherspring“. Etkammer fandtes kun „i 4 stater i hele den vide verden“, og selvom et etkammersystem var meget vel anvendeligt, sålænge der kunne opretholdes en vis ligevægt mellem de forskellige befolkningsklasser, var det i de svære stunder i folkenes liv „et meget ømtåligt politisk instrument“; Weimarforfatningen havde således ikke kunnet holde til de svære rystelser, der hærgede det tyske folk mellem de to verdenskrige. Og selvom der i Finland var overvejende tilfredshed med forfatningen, herskede der ikke så lidt misfornøjelse med den indenfor visse befolkningskredse. Taleren kunne roligt sige for sit vedkommende, at han simpelthen ville have stemt imod grundlovsforslaget, hvis det ikke havde indeholdt 30 pct. bestemmelsen i § 42. Men endda var han ikke sikker på, at man opnåede den tilsigtede sikring af det enkelte menneskes og de enkelte mindretals frihed. Her var forslagets akilleshæl, og der var vel mulighed for under sagens videre behandling at finde midler til et mere *effektivt værn af den personlige frihed*. At give det kommunale element en passende placering indenfor forfatningens rammer — som Stensballe havde foreslået — ville være en stor vinding. Selvom man fastholdt „een valgdag og een vælgerbefolkning“ som grundlag for rigsdagens sammensætning, kunne man alligevel have to parlamentariske forsamlinger; det var netop dyden, thi „folkets sjæl har jo mange forskellige stemmer“.

Chr. Nielsen (DK) fandt kun een iøjnefaldende forbedring i forslaget, nemlig landstingets afskaffelse og indførelse af etkammersystemet. Der var ingen saglig begrundelse for at opretholde landstinget, og Hans Hansen havde ikke behovet at gå 30—40 år tilbage i tiden for at finde sorte pletter i dets historie. Det